

GRAD KNIN
GRADSKO IZBORNO POVJERENSTVO
ZA MJESNE ODBORE GRADA KNINA

PODSJETNIK
o radu biračkih odbora za izbor članova vijeća mjesnih odbora

UVOD

I.	PROMATRAČI	2
II.	RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA	4
	<i>1. Uređivanje prostorija u kojima će se glasovati na biračkom mjestu</i>	
	<i>2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja</i>	
III.	RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA	5
	<i>1. Općenito</i>	
	<i>2. Postupci članova biračkih odbora u provedbi postupka glasovanja</i>	
	<i>3. Glasovanje birača s potvrdom</i>	
	<i>4. Glasovanje nepismenih osoba ili osoba s tjelesnom manom</i>	
	<i>5. Glasovanje osoba koje nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto</i>	
IV.	UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA	7
	<i>1. Postupci nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka prebrojavanja glasova</i>	
	<i>2. Prebrojavanje</i>	
	<i>3. Ispunjavanje zapisnika o radu biračkog odbora</i>	
V.	DOSTAVA IZBORNOG MATERIJALA	10

Napomena:

Izrazi koji se koriste u ovome Podsjetniku, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Odlukom Gradskog vijeća Grada Knina od 15. ožujka 2016. godine raspisani su izbori za članove vijeća mjesnih odbora Grada Knina.

Izbori će se održati dana **17. travnja (nedjelja) 2016. godine, u vremenu od 7.00 do 19.00 sati.**

Pred biračkim odborom obaviti će se glasovanje za izbor članova vijeća mjesnog odbora.

Gradsko izborno povjerenstvo za mjesne odbore dostavit će svakom biračkom odboru sljedeći izborni materijal i pribor za glasovanje:

- tiskanice zapisnika o radu biračkog odbora za izbor članova vijeća mjesnog odbora – Obrazac,
- glasačke listiće za izbore članova vijeća mjesnog odbora,
- izvod iz popisa birača za mjesni odbor,
- sve kandidacijske liste (zbirne liste i liste kandidata) s pregledno navedenim imenima svih kandidata za vijeće mjesnog odbora za koje se glasuje,
- glasačku kutiju s priborom za pečaćenje,
- više kemijskih i grafitnih olovaka, selotejp,
- više omotnica za: važeće glasačke listiće, nevažeće glasačke listiće, neupotrjebljene glasačke listiće, zapisnike o radu biračkog odbora te za potvrde tijela nadležnog za vođenje popisa birača kojima je birač dokazao da je imao pravo pristupiti glasovanju na tom biračkom mjestu (članak 51. stavak 3. Odluke o pravilima za izbor članova vijeća mjesnih odbora – dalje Odluka).

I. PROMATRAČI

Rad biračkih odbora imaju pravo promatrati promatrači:

- **političkih stranaka registriranih u RH koje su predložile kandidacijsku listu** za izbor članova vijeća mjesnih odbora
- **birača koji su predložili kandidacijsku listu birača** za izbor članova vijeća mjesnih odbora,
- **nevladinih udruga** registriranih u RH kao udruga koja djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava
- **međunarodnih organizacija** koje djeluju u RH (**strani promatrači**).

Predsjednik ili zamjenik predsjednika biračkog odbora prije nego promatraču dozvoli promatranje rada biračkog odbora **zatražit će na uvid**

- **dozvolu za promatranje rada biračkog odbora, koju je izdalo Gradsko izborno povjerenstvo te**
- **osobnu iskaznicu radi identifikacije istoga.**

Time promatrači dobivaju pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka.

Ako nedostatak prostora ili drugi neotklonjivi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje rada biračkog odbora svim promatračima, birački odbor može ograničiti broj promatrača. Političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu ili pri izbornom tijelu.

Promatrač ne smije ometati rad biračkog odbora, niti odgovarati na eventualne upite birača. Promatrač je dužan, u slučaju da mu se birač obrati, uputiti ga predsjedniku ili članu biračkog odbora.

Ukoliko promatrač ometa rad, predsjednik biračkog odbora će ga usmeno opomenuti, a ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik biračkog odbora je ovlašten udaljiti promatrača sa biračkog mjesta.

Promatraču je dopušteno:

- promatrati rad biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegovog otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te predaje izbornih materijala gradskom izbornom povjerenstvu,
- dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora,
- predsjedniku biračkog odbora ukazivati na eventualne nepravilnosti, pri čemu nije ovlašten davati upute biračkom odboru,
- stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora.

Promatraču nije dopušteno:

- nositi oznake, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale,
- tonsko ili video snimanje,
- na bilo koji način utjecati na birače.

UPUTE ZA RAD BIRAČKOG ODBORA

II. RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA

1. Uređivanje prostorija u kojima će se glasovati na biračkom mjestu

Predsjednik i članovi (zamjenici) biračkog odbora trebaju **najkasnije jedan sat** prije početka glasovanja doći u prostorije u kojima će se glasovati na biračkom mjestu, radi njihova uređenja.

Predsjednik biračkog odbora provjerit će da li je sav promidžbeni materijal uklonjen sa biračkog mjesta i iz neposredne blizine birališta, u protivnom će to učiniti članovi biračkog odbora.

Birački odbor je dužan na svakom biračkom mjestu prije njegova otvaranja, na biračima vidljivom mjestu, istaknuti oglas sa svim prihvaćenim kandidacijskim listama i zbirne liste, za članove mjesnog odbora za koju se glasuje.

U prostorijama u kojima će birači glasovati, ne smiju biti istaknuti stranački simboli i fotografije, te drugi simboli i oznake, osim državnih simbola u skladu s Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10 i 85/10 – pročišćeni tekst, 05/14) i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske, te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 55/90) kao što su grb Republike Hrvatske, zastava Republike Hrvatske, te obilježja županija, gradova, odnosno općina sukladno njihovom statutu.

Kod uređenja prostorija mora se osigurati tajnost glasovanja glasačkim paravanima ili sličnim sredstvima tako da nitko iz ostalog dijela prostorije ne može vidjeti kako je glasač popunio glasački listić.

Birački odbor će na svako mjesto, na kojem će birači popunjavati glasačke listiće, staviti kemijske olovke.

2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja

Predsjednik i članovi biračkog odbora pregledat će primljeni izborni materijal i rasporediti ga za početak glasovanja i to:

- utvrditi broj glasačkih listića tako da se provjeri prvi i posljednji serijski broj,
- provjeriti tiskanice zapisnika o radu biračkog odbora,
- izvod iz popisa birača za to biračko mjesto,
- pregledati glasačku kutiju i nakon što se uvjere da je prazna, izvršiti pečačenje glasačke kutije na mjestu na kojem se otvara,
- na prednju stranu glasačke kutije istaknut će glasački listić kakav se ubacuje u glasačku kutiju,
- glasačke listiće pomiješati tako da nisu složeni po serijskim brojevima i lepezasto ih postaviti licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića

- rasporediti poslove članova biračkog odbora tako da predsjednik biračkog odbora ili član kojeg on odredi ima zadatak provjeravati da li je birač upisan u izvod iz popisa birača i zaokruživati redni broj ispred imena birača koji je pristupio glasovanju, drugi član uručuje glasački listić biraču i objašnjava način glasovanja, a treći član se brine da birač glasački listić ubaci u glasačku kutiju i nadzire birače koji čekaju u redu.

Ako to dopuštaju mogućnosti (istovremena prisutnost više članova, odnosno zamjenika članova biračkog odbora na biračkom mjestu) može se za obavljanje navedenih poslova odrediti i više osoba koje će **zajednički** obavljati pojedine poslove.

III. RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA

1. Općenito

Glasovanje traje neprekidno u vremenu od 7.00 sati do 19.00 sati.

U 19.00 sati zatvara se biralište, ali će se biračima koji se zateknu na biralištu omogućiti glasovanje i nakon 19.00 sati, dana 17. travnja 2016. godine.

U vrijeme trajanja glasovanja na biračkom mjestu moraju biti stalno prisutan predsjednik biračkog odbora ili njegov zamjenik te najmanje dva člana biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora brine se o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja.

U slučaju potrebe predsjednik biračkog odbora zatražit će pomoć policije koja će, kada dođe na biralište po pozivu, pristupiti po njegovim uputama u okviru zakonskih ovlasti.

Nitko ne smije doći na biralište naoružan, osim službenih osoba policije od kojih je zatražena pomoć.

2. Postupci članova biračkih odbora u provedbi postupka glasovanja

Predsjednik biračkog odbora, odnosno član biračkog odbora **zadužen za provjeru birača**, u izvodu iz popisa birača utvrđuje identitet birača uvidom u osobnu iskaznicu (ili putovnicu, vojnu iskaznicu ili vozačku dozvolu) birača i nakon što utvrdi da je birač upisan u odgovarajući izvod, zaokružuje kemijskom olovkom redni broj ispred imena birača.

Član biračkog odbora **zadužen za uručenje glasačkih listića** biračima predaje biraču odgovarajući glasački list i daje usmenu uputu biraču o načinu glasovanja i to, primjerice, kako slijedi:

„Otiđite do slobodnog mjesta određenog za glasovanje i kemijskom olovkom zaokružite broj ispred samo jedne kandidacijske liste za koju želite glasovati. Presavijte glasački listić najmanje na pola i ubacite ga u glasačku kutiju.“

Član biračkog odbora **zadužen za nadziranje glasačke kutije** mora uputiti birača da glasački listić ubaci u glasačku kutiju i mora se nalaziti čitavo vrijeme u takvom položaju da u svakom trenutku može vidjeti glasačku kutiju.

U slučaju da se **glasačka kutija** potpuno napuni **ne smije se prazniti prije završetka glasovanja na biračkom mjestu**, već se mora zapečatiti tako da je u cijelosti zapečaćen otvor kroz koji se ubacuju glasački listići. Takva puna glasačka kutija odlaže se na odgovarajuće mjesto – vidljivo članovima biračkog odbora. Na mjesto pune glasačke kutije stavlja se nova glasačka kutija, također pregledana da je potpuno prazna i zapečaćena.

3. Glasovanje birača s potvrdom

U slučaju da na biralište pristupi birač koji nije upisan u izvod iz popisa birača, predsjednik biračkog odbora neće mu dozvoliti glasovanje, osim ukoliko birač potvrdom tijela nadležnog za vođenje popisa birača, dokaže da ima pravo glasovati na tom biračkom mjestu.

Ako birač potvrdom dokaže da ima pravo glasovati na tom biračkom mjestu, uručuje mu se glasački listić, a potvrda se zadržava i prilaže izvodu iz popisa birača. Birači koji su glasovali uz potvrdu poimenično će se navesti u zapisnik o radu biračkog odbora (**strana 2. odjeljak VI, stupac a**), kao i broj takvih birača (**strana 3. odjeljak VII, točka 5**).

4. Glasovanje nepismene osobe ili osobe s tjelesnom manom

Ako na biračko mjesto pristupi birač koji zbog kakve tjelesne mane (slijepa osoba, osoba bez ruku i sl.) ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati i na biračko mjesto dođe s drugom osobom (**koja ne smije biti član biračkog odbora**) koja je pismena i koja će za njega, po njegovoj ovlasti, zaokružiti redni broj ispred naziva liste za koju takav glasač glasuje, predsjednik biračkog odbora dozvolit će takvo glasovanje te će zabilježiti ime i prezime takvog birača, radi uvođenja u zapisnik o radu biračkog odbora (**strana 2, odjeljak VI, stupac b**).

5. Glasovanje osobe koja nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto

Birački odbor omogućit će glasovanje biraču koji nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto radi glasovanja (jer se nalazi u bolnici, bolestan kod kuće, invalidna je ili nepokretna osoba i slično), ako izrazi želju da glasuje i pravovremeno obavijesti o tome birački odbor, te ukoliko birački odbor procjeni da će se takvo glasovanje moći provesti bez ometanja glasovanja na biračkom mjestu.

U tu svrhu predsjednik biračkog odbora odredit će najmanje dva člana ili zamjenike članova biračkog odbora koji će doći na mjesto gdje se birač nalazi i omogućiti mu tajno glasovanje. Pri tome će birač sam staviti glasački listić u zasebnu omotnicu (kuvertu) i zatvoriti je u prisutnosti članova biračkog odbora.

Član biračkog odbora dužan je nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku ili zamjeniku biračkog odbora.

Predsjednik ili zamjenik biračkog odbora presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubacuje u glasačku kutiju na biračkom mjestu.

Birači koji su glasovali na navedeni način poimenično će se navesti u zapisnik o radu biračkog odbora (**strana 2. odjeljak VI, stupac c**).

IV. UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA

1. Postupci nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka prebrojavanja glasova

Predsjednik biračkog odbora utvrdit će da su na biračkom mjestu, nakon njegovog zatvaranja, ostale samo one osobe koje mogu prisustvovati postupku utvrđivanja rezultata glasovanja:

- članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici,
- promatrači političkih stranaka,
- promatrači nevladinih udruga,
- strani promatrači,

a sve ostale osobe udaljiti će se sa birališta.

2. Prebrojavanje glasova

Predsjednik biračkog odbora upućuje prisutne u postupak prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja na način da:

- prebrojavanje glasova i utvrđivanje rezultata glasovanja vrši se tako da svi prisutni članovi, odnosno zamjenici članova biračkog odbora zajednički započnu i dovršavaju čitav postupak brojanja i utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkom mjestu,
- niti jedan od članova, odnosno zamjenika članova biračkog odbora u tijeku postupka prebrojavanja glasova, ne može kod sebe imati kemijsku olovku, naliv-pero ili slično sredstvo za pisanje, već samo grafitnu olovku (kemijska olovka uzima se i koristi tek pri ispunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora, a nakon čega se ponovo odlaže).

Redoslijed radnji

Birački odbor najprije će prebrojiti **neupotrjebljene** glasačke listiće i staviti ih u posebno označenu omotnicu, zapečatiti je, te upisati broj listića.

Nakon toga birački će odbor, na način predviđen u odjeljku VII. točka 4. i 5. **utvrditi broj birača koji su pristupili glasovanju.**

Potom će utvrditi kako je prema popisu za glasovanje glasovalo birača – tako da **zbroji zaokružene redne brojeve** ispred imena birača koje je birački odbor zaokružio kao znak da je birač pristupio glasovanju.

Članovi biračkog odbora **otvorit će glasačku kutiju** i pristupiti prebrojavanju listića tako da će **prebrojiti sve glasačke listiće koji su se našli u glasačkoj kutiji.**

Zatim **odvaja važeće glasačke listiće od nevažećih** glasačkih listića koje stavlja u posebno označenu omotnicu na kojoj upisuje broj nevažećih listića.

Nevažeći glasački listići su:

- neispunjeni glasački listići,
- tako popunjeni glasački listići iz kojih se na siguran nedvojben način ne može utvrditi za koju kandidacijsku listu je birač glasovao,
- glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista.

Cijelom postupku brojanja i utvrđivanja važećih i nevažećih glasačkih listića te utvrđivanju rezultata glasovanja moraju neprekidno biti nazočni **svi članovi** biračkog odbora.

Nakon odvajanja nevažećih glasačkih listića birački odbor brojanjem važećih glasačkih listića utvrđuje koliki je broj glasova dobila svaka kandidacijska lista.

Zapisnik o radu biračkog odbora, birački odbor sastavit će nakon što je dovršen postupak utvrđivanja rezultata izbora.

3. Ispunjavanje zapisnika o radu biračkog odbora

Uvod i odjeljci I.-V. stranica 1 (Obrazac)

Birački odbor će najprije ispuniti **prvu stranicu** zapisnika i navesti sve tražene podatke.

Odjeljak VI. - stranica 2

Zapisnik o radu biračkog odbora popunjava se tako da se **u prvom okomitom stupcu** upiše redni broj, te ime i prezime birača koji je glasovao temeljem potvrde, **u drugom okomitom stupcu** upiše redni broj te ime i prezime birača koji je zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen glasovao uz pomoć druge osobe, a **u trećem okomitom stupcu** redni broj te ime i prezime birača kojem je birački odbor omogućio glasovati izvan biračkog mjesta (bolestan kod kuće i sl).

Odjeljak VII. - stranica 3 i 4

Nakon utvrđivanja rezultata glasovanja birački odbor će tražene podatke ubilježiti pod:

- 1. ukupan broj glasačkih listića** koje je birački odbor preuzeo
- 2. ukupan broj neupotrjebljenih glasačkih listića** koji su ostali na biračkom mjestu,
- 3. broj birača upisanih u izvodu iz popisa birača** (upisuje se broj s kojim je zaključen izvod iz popisa birača dostavljen na to biračko mjesto) – **A**,
- 4. broj birača koji su glasovali prema izvodu iz popisa birača** (broj zaokruženih rednih brojeva ispred imena birača u izvodu iz popisa birača) – **B**,
- 5. broj birača koji su glasovali na temelju potvrde**, jer se nisu našli na izvodu iz popisa birača za to biračko mjesto, ali su potvrdom dokazali da imaju biračko pravo-**C**,

- 6. ukupan broj birača na biračkom mjestu** – utvrđuje se na način da se ukupnom broju birača upisanom u izvod iz popisa birača (**A**) pribroji broj birača glasovalih na temelju potvrde (**C**).

Dakle, **ukupan broj birača na biračkom mjestu = A+C**

- 7. ukupan broj birača koji je glasovao** na tom biračkom mjestu - utvrđuje se na način da se broju birača koji su glasovali prema izvodu iz popisa birača (**B**) pribroji broj birača glasovalih temeljem potvrde (**C**).

Dakle, **ukupan broj glasovalih birača = B+C**

- 8. ukupan broj glasačkih listića** nađenih u glasačkoj kutiji – **D = E+F**

Ukupan broj glasačkih listića koji su bili u glasačkoj kutiji (**D=E+F**), mora biti isti ili manji od ukupnog broja birača koji su glasovali na biračkom mjestu (**B+C**).

Ako je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su glasovali (točka 7. zapisnika), birački odbor prekida utvrđivanje rezultata glasovanja na tom biračkom mjestu i sav izborni materijal odmah zapečaćuje i upućuje gradskom izbornom povjerenstvu.

- 9. a) ukupan broj važećih glasačkih listića - E**

- b) ukupan broj nevažećih listića - F**

Nakon toga upisuju se **rezultati glasovanja** s brojem glasova koje je dobila pojedina kandidacijska lista.

Odjeljci VIII. i IX. – stranica 4 (Obrazac)

Unose se podaci o promatračima koji su promatrali rad biračkog odbora, da li su imali primjedbe, te da li su članovi biračkog odbora imali primjedbe, kao i podaci o vremenu i mjestu sastavljanja zapisnika.

Primjedbe promatrača treba upisati u zapisnik (strana 4. točka VIII. b.).

Ukoliko ima više primjedbi ili su tako opširne da ne stanu u zapisnik, promatrač ih je dužan u pisanom obliku predati biračkom odboru radi prilaganja zapisniku o radu biračkog odbora. Birački odbor je dužan zaprimiti takvu pisanu primjedbu promatrača, priložiti je zapisniku i o tome izdati potvrdu. U potvrdi će se navesti ime i prezime promatrača koji je predao pisanu primjedbu, te mjesto i vrijeme predaje primjedbe.

Promatrač ima pravo zahtijevati prijepis, odnosno presliku zapisnika o radu biračkog odbora, koji svojim potpisima ovjeravaju svi članovi biračkog odbora, a birački odbor je dužan isto izdati.

Zapisnik će potpisati prisutni promatrači, te svi članovi biračkog odbora.

V. DOSTAVA IZBORNOG MATERIJALA

Zapisnike o svom radu sa svim primljenim izbornim materijalima dostavlja birački odbor (predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici) koji su potpisali zapisnik Gradskom izbornom povjerenstvu najkasnije do 7.00 sati, dana 18. travnja 2016. godine.

Promatrači mogu pratiti članove (zamjenika) biračkih odbora do trenutka predaje izbornih materijala nadležnom gradskom izbornom povjerenstvu i prisustvovati predaji istih.

Uz podsjetnik se dostavlja izvod iz Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15).

Izvod iz Kaznenog zakona

KAZNENA DJELA PROTIV BIRAČKOG PRAVA

Povreda slobode odlučivanja birača

Članak 333.

Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmićivanjem ili na drugi protuzakonit način utječe na birača da na izborima glasuje na određeni način ili da ne glasuje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uskrata biračkog prava

Članak 334.

Tko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi s izborima drugoga protuzakonito ne uvede u popis birača, ili ga izbriše iz tog popisa, ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Zlouporaba biračkog prava

Članak 335.

- (1) Birač koji na istim izborima glasuje nakon što je već glasovao ili glasuje umjesto drugoga pod njegovim imenom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko omogući drugome da ponovo glasuje.

Povreda tajnosti glasovanja

Članak 336.

Tko na izborima povrijedi tajnost glasovanja ili bez pristanka birača objavi kako je on glasovao, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Uništenje i krivotvorenje izbornih isprava

Članak 337.

- (1) Tko uništi, prikrije, ošteti ili neovlašteno odnese kakvu ispravu o izborima ili kakav predmet koji služi za izbore, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uvede u popis birača nepostojeću osobu, umrlu osobu ili osobu koja nema biračko pravo.

Izborna prijevara

Članak 338.

Tko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na drugi način krivotvori rezultat izbora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.